

## Valtuustoaloite tuulivoiman haltuunotosta Torniossa

299/11.03.01/2021  
KV 29.03.2021 § 43

Valmistelija kaupunginlakimies Hannu Markkula:

Valtuutetut Kaisa Juuso, Vilho Tikkanen, Erkki Hurtig, Ismo Urpilainen, Hannu Alatalo, Jyrki Risto ja Pertti Pirttimaa jättivät 29.3.2021 seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

"Tuulivoimahankkeet vyöryvät Tornioon. Karhakkamaan lisäksi hankkeita suunnitellaan ainakin viereiselle Martimon alueelle sekä Arpelan ja Korpijärven takaiseen maastoon.

Tuulivoimalat muokkaavat voimakkaasti kuntalaisten elinympäristöjä, aiheuttavat eriarvoisuutta sekä luovat vastakkainasettelua kuntalaisten välille. Monet hyvinvointiin liittyvät asiat ovat koetuksella. Riippumatta siitä, miten tutkimukset tuulivoimaloiden vaikutuksista terveyteen on todennettavissa, tärkeintä on ihmisten kokemus niiden vaikutuksesta omaan terveyteen, hyvinvointiin ja elämisen mielekkyyteen.

Tuulivoimahankkeissa asetetaan ihmisiä eri puolille; hankkeesta hyötyvät maanomistajat ja kunta mutta haitoista kärsivät asukkaat. Kunnan tuulivoimamyönteisyys viestii tuulivoimayhtiöille, että he saavat etsiä alueita ja vallata niitä kilpaa. Kaavaillut hankkeet eivät tule kuntalaisten tietoon kuin maanomistajien niin halutessa ja viimeistään kun alueelle haetaan kaavaa. Hankkeita suunnitellaan hiljaisuudessa ilman että kunta on tehnyt minkäänlaista rajanvetoa siitä, minne ja kuinka monta voimalaa alueelle rakennetaan.

Ihmisten pelko oman asuin ympäristön muuttumisesta, omakoti- ja vapaa-ajan asuntojen arvon laskusta, tuulivoimateollisuus alueiden leviämisestä omaan elinpiiriin sekä luonnon moninaisuuden uhatuksi tulemisesta aiheuttavat suurta pelkoa ja jatkuvaa "löyhässä hirressä roikkumista". Hallitsematon tuulivoimahankkeiden suunnittelu saa kuntalaiset pelkäämään ja miettimään pois muuttoa omalta kotiseudultaan.

Tuulivoiman kaavoituksessa Tornio on tähän asti luottanut tuulivoimarakentajien teettämiin YVA-selvityksiin. Herää kysymys, ovatko selvitykset täysin puolueettomia? Tuulivoimarakentajilla on taloudellinen intressi, voitontavoittelu omassa toimessaan. Teetetyt melumallinnukset ja vaikutusarviot ovat vain arvioita ja mallinuksia. Tuulivoimaloille tulisikin vaatia ympäristölupa ennen niiden rakentamista.

Esitämme että:

*Kunta asettaa asukkaittensa hyvinvoinnin etusijalle ja luopuu tuulivoima-alueiden lisäkaavoittamisesta, kunnes alueella on tehty selvitys tuulivoiman soveltumisesta kuntaan. Selvityksessä on huomioitava mm. asukkaiden viihtyvyys, alueen muut elinkeinot, ympäristö sekä Torniossa ja ympäröivissä kunnissa vireillä olevat muut kokonaisuuteen vaikuttavat hankkeet. selvityksessä on huomioitava myös suojaetäisyys kaikkeen asutukseen. Selvitys on tehtävä avoimessa prosessissa yhdessä kunnan asukkaiden ja yritysten kanssa heitä aidosti kuunnellen.*

Tämän aloitteen takana on valtuutettuja eri puolueista. Kaikilla meillä on huoli elinympäristöstämme ja luontoarvojen tuhoutumisesta Torniossa."

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Päätettiin saattaa aloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

LISÄTIEDOT:

Kaupunginlakimies Hannu Markkula, 050 5971342

TÄYTÄNTÖÖNPANO:

Ei muutoksenhakua.

Otteet:

valmisteltavaksi tekninen johtaja Markus Kannala

---

TEKN 23.08.2023 § 181  
3689/11.03.01/2023

Valmistelija

Kaupunginarkkitehti Harri Ryyänen p. 040 704 8720

Käynnistyneissä tuulivoimaosayleiskaavoitushankkeissa kaupunkia sitovat itse kaavoitusprosessien osalta kaupunginhallituksen hyväksymät, hanketoimijoiden kanssa tehdyt kaavoitussopimukset. Hanketoimijat toimivat kaavaprosessissa Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Kaavaprosessi toimii poliittisen päätöksenteon työkaluna, jossa esiin tulevat asiat käsitellään Tornion kaupungin ja kuntalasten edun mukaisesti. Jokaisen kaavahankkeen ympäristövaikutusten arviointiprosessiin teetettävien selvitysten kattavuutta ja riittävyttä valvoo ja ohjaa Lapin ELY-keskus, joka myös valvoo ylimpänä viranomaisena koko kaavaprosessia. Ympäristölupaa ei lähtökohtaisesti tarvita tuulivoimahankkeissa, eikä Tornion alueen tuulivoimaosayleiskaavahankkeissa ole sitä viranomaisten taholta vaadittu.

Kaavaprosessin aikana kuntalaisilla ja osallisilla on mahdollisuus vaikuttaa kaavoitukseen ja sen lopputulokseen jättämällä prosessin aikana lausuntoja, mielipiteitä ja muistutuksia luonnoksesta sekä ehdotuksesta. Kaavoituksessa tullaan huomioimaan jokainen jätetty lausunto, mielipide ja muistutus sekä annetaan perusteltu vastine niiden vaikutuksista ja mahdollisista muutoksista kaavoitukseen, jotka lopuksi hyväksytään myös poliittisesti.

Hanketoimijat tekevät kaavoituksen omalla taloudellisella riskillä, luonnoksen, vastineiden ja lopullisen kaavaehdotuksen jäädessä Tornion kaupunginvaltuuston arvioitavaksi ja lopulta hyväksyttäväksi tai hylättäväksi.

Valtuustoaloitteessa esitetty teetettävä tuulivoiman soveltuvuus selvitys on tehty koko Lapinlänin alueella Ympäristöministeriön tuella Lapin Liiton toimesta vuoden 2022 aikana, ja siinä tuulivoimatuotannolle soveltuvat alueet noudattavat jo käynnissä olevia kaavahankkeiden alueita. Käynnissä olevien kaavahankkeiden lisäksi Tornion alueella on todettu olevan vielä yksi maatuulivoiman tuotantoon soveltuva alue Haapamaa. Kaupunginhallitus on antanut lausunnon laadittuun selvitykseen 20.2.2023 (§ 48). Lapin Tuulivoimaselvityksen tiedostot ovat ladattavissa Lapin liiton sivuilta linkistä: <https://www.lapinliitto.fi/aluesuunnittelu/lapin-tuulivoimaselvitys-2022-hanke/>

Kuntakohtaiset kohdekortit (Tornio s. 152-155/162) ovat ladattavissa Lapin liiton sivuilta linkistä: [https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2022/12/Liite1\\_Kohdekortit-1.pdf](https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2022/12/Liite1_Kohdekortit-1.pdf)

Tornion kaupunkistrategiaan 2030 on kirjattu kestävien ja uusiutuvien energiamuotojen edistäminen, jota tuulivoimatuotannon kasvattaminen nimenomaan on.

Aloitettujen kaavoitushankkeiden jatkuminen normaalin kaavoitusprosessin mukaisesti on Tornion kaupungin edun mukaista luotettavana sopimuskumppanina.

Esittelijä

Tekninen johtaja Kannala Markus

Päätösehdotus

Lautakunta toteaa, että aloitteessa esitetyt seikat huomioidaan hankekohtaisesti ympäristövaikutusten arviointi- sekä osayleiskaavaprosesseissa. Edelleen lautakunta toteaa, että Lapin Liiton toimesta laaditussa Lapin tuulivoimaselvityksessä on tarkasteltu myös Tornion alue. Saatetaan päätös kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Asiasta käydyn keskustelun aikana Liisa Koivisto esitti Heikki Rauhalan kannattamana, että kaupunki ei tee enempää kaavoitussopimuksia tuulivoimahanketoimijoiden kanssa ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen jo vireillä olevista tuulivoimahankkeista.

Puheenjohtaja totesi, että koska keskustelun aikana oli tehty teknisen johtajan päätösesitystä poikkeava kannatettu esitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat teknisen johtajan tekemää päätösesitystä, äänestävät "jaa", ja ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat Liisa Koiviston ja Heikki Rauhalan kannattamaa vastaesitystä, äänestävät "ei".

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Nimenhuudon mukaan suoritettussa äänestyksessä annettiin 8 "jaa" ääntä (Aho Kirsti, Hannuniemi Jari, Hyöppinen Aino, Kostiainen Jaana, Liikamaa Arto, Lummi Raija, Pigg Pasi, Tervahauta Jari) ja 3 "ei" ääntä (Koivisto Liisa, Rauhala Heikki ja Tikkanen Vilho).

Lautakunnan päätökseksi tuli hyväksyä teknisen johtajan päätösesitys.

Hyväksyttiin.

---